

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΣΤ'

1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1928

ΑΡΙΘ. 47

ΕΓΓΡΑΦΟΝ ΤΗΣ Δ. Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἀριθ. { πρωτ. 174.
Διεκπ. 5182 } Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Νοεμβρίου 1928

Πρὸς

τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Κύριον Πρωθυπουργόν.

Ἡ Δ. Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μετὰ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης πληροφορηθεῖσα παρὰ τῆς παρουσιασθείσης πρὸ Ὑμῶν ἀντιπροσωπείας Ἀυτῆς τὸ θερμὸν ἐνδιαφέρον, ὃ ἐπεδείξατο ἢ Ὑμετέρα Ἐξοχότης διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος τῆς Ἐκκλησίας, εὐχαρίστως ὑποβάλλει Ἀυτῇ τὸ ζητηθὲν περὶ αὐτοῦ ὑπόμνημα.

Ἐξοχώτατε!

Ὡς καὶ προφορικῶς ἐδηλώθη Ὑμῖν ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκειται πρὸ οἰκονομικοῦ ἀδιεξόδου, ἀδυνατοῦσα νὰ ἐπαρκέσῃ καὶ εἰς μέρος ἀκόμη τῶν νόμων ἐπιβεβλημένων Ἀυτῇ ὑποχρεώσεων.

Τὸ Γεν. Ἐκκλησι. Ταμεῖον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τοῦ 1910 ὑποκατέστησε τὸ Κράτος ἐν τῇ ὑποχρεώσει τῆς μισθοδοτήσεως τῶν Ἀρχιερέων, ἱεροκηρύκων καὶ μέχρις οὗ πρὸ πολλοῦ καὶ τῶν Καθηγητῶν τῶν θεολογικῶν, ἐν ᾧ εἶχε πλήρη κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἐπάρκειαν πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ὑποχρεώσεων τούτων, ἤδη εὐρίσκειται ἐν πλήρει ἀδυναμίᾳ μέχρι τοῦ σημείου μάλιστα νὰ καθυστερῆται ὁ μισθὸς τῶν ὑπ' αὐτοῦ μισθοδοτουμένων ἐπὶ ἔτος καὶ πλέον. Αἰφωναί ἀπελπισίας καὶ αἱ ἐπικλήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων ἠνάγκασαν τὸ Γεν. Ἐκκλησι. Ταμεῖον νὰ συνάψῃ δάνειον πέντε ἑκατομμυρίων παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, δι' οὗ ἐξώφλησε τοὺς καθυστερουμένους μισθοὺς, χωρὶς νὰ μνημονεύσωμεν προγενεστέρων ἀνεξοφλήτων διὰ παρόμοιον σκοπὸν δανείων ληφθέντων ἐκ τῶν ἀποθεμάτων Ἱερῶν τινῶν Μονῶν. Μετὰ τὴν ἐξάντλησιν ὅμως καὶ τοῦ ἀνωτέρω δανείου στυγνὸν καὶ ἀπειλητικὸν τὸ φάσμα τῆς πείνης προβάλλει εἰς τοὺς παρὰ τοῦ Ἐκκλησι. Ταμεῖου μισθοδοτουμένους.

Πολλὰ βεβαίως τὰ αἷτια τῆς τοιαύτης δυσπραγίας τοῦ Γεν. Ἐκκλησιαστ. Ταμεῖου, θὰ σημειώσωμεν

ὅμως ἐνταῦθα τὰ κυριώτερα ἐξ αὐτῶν, εἶναι δὲ ταῦτα: α') Ἡ διὰ τῶν ἀπαλλοτριώσεων μείωσις ἐν μεγάλῃ κλίμακί τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, καὶ συνεπῶς καὶ τῶν ἐκ ταύτης προσόδων. β') Ἡ κατ' ἀντίστροφον λόγον ἐπιβολὴ νόμων νέων βαρῶν τῷ Γεν. Ἐκκλησι. Ταμείῳ, καὶ γ') Ἡ διὰ νόμου ἀπαγόρευσις ἀναγραφῆς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους τῆς τέως παρεχομένης τῷ Γεν. Ἐκκλησι. Ταμείῳ ἐπιχορηγήσεως.

Τοῦτο κατέφερε τὸ τελευταῖον πλήγμα κατὰ τῆς ἀντοχῆς τοῦ Γεν. Ἐκκλησι. Ταμείου, εἶναι δὲ ὀρθὸν καὶ δίκαιον, Κύριε Πρόεδρε, νὰ ἐπανορθωθῇ ἡ ἀδικία αὕτη παρὰ τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον, ἀπαλλοτριώσαν τὸ πλεῖστον μέρος τῆς περιουσίας τῆς Ἐκκλησίας, προέβη δυστυχῶς καὶ εἰς τὴν στέρησιν τοῦ γλίσχρου τούτου ἐπιδόματος. Δηλοῦμεν δὲ ὅτι ἄνευ αὐτοῦ τὸ Γεν. Ἐκκλησι. Ταμεῖον θὰ παύσῃ λίαν προσεχῶς τὰς πληρωμάς του, ἵνα ρίψῃ εἰς νέαν ἀγωνίαν καὶ ἀπελπισίαν τοὺς παρ' αὐτοῦ μισθοδοτουμένους. Καὶ ταύτας μὲν, πεποίθαμεν, ὅτι θὰ προλάβῃ ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης διατάσσουσα τὴν ἐπανάληψιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους παροχῆς τοῦ ὡς ἄνω ἐπιδόματος. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη ὀικονομικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ζητήματος λύσεως. Λέγοντες δὲ ζήτημα οἰκονομικὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἐννοοῦμεν οὐχὶ τὴν μισθοδοσίαν τῶν Ἀρχιερέων μόνον καὶ Ἱεροκηρύκων καὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου, ἵνα ἀποκτήσωμεν μεμορφωμένον τοιοῦτον, δυνάμενον εὐεργετικῶς νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς κοινωνίας καὶ νὰ ἔλθῃ ἐπίκουρος εἰς τὸ ἔργον τῆς Πολιτείας ἀντιμεταπιζούσης ἀπειλητικὰ τὰ ἀνατρεπτικὰ ρεύματα τῶν νέων ἀντικρατικῶν καὶ ἀντικοινωνικῶν θεωριῶν.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι κατέστη τοῦτο δυσχερὲς πως ἕνεκα τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀθρόων ἀπαλλοτριώσεων τῆς μοναστηριακῆς περιουσίας, πολλάκις οὐχὶ πρὸς ἐγκατάστασιν ἀκτημόνων, ἀλλὰ πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς βουλιμίας ἐπιτηδίων τινῶν καὶ αὔξησης τῆς καὶ ἄλλως πλουσίας αὐτῶν περιουσίας. Ἄλλα καὶ ἡ ὑπολειφθεῖσα μοναστηριακὴ περιουσία, ἐὰν

ἀνακοπῇ μὲν τὸ ρεῦμα τῶν ἀπαλλοτριώσεων, γένηται δὲ καλλιτέρα αὐτῆς ἐκμετάλλευσις, εἶναι ἰκανὴ νὰ λύσῃ ἐν μέρει τὸ οἰκονομικὸν τῆς Ἐκκλησίας ζήτημα, οὗ ἡ πλήρης λύσις εἶναι δυνατὴ καὶ ἐπιτευκτὴ, ἐὰν καὶ οἱ Ἴεροὶ Ναοὶ ἔλθωσιν, ὡς εἶναι δίκαιον, ἐπίκουροι διὰ ποσοστῶν ἐκ τῶν εἰσπραξέων αὐτῶν, διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ παρ' αὐτοῖς ὑπηρετοῦντος ἐφημεριακοῦ Κλήρου.

Διὰ τὴν καλλιτέραν δὲ διαχειρίσιν καὶ ἐκμετάλλευσιν τῆς ὑπολειφθείσης μοναστηρ. περιουσίας δύο προϋτάθησαν συστήματα: α') Τὸ τοῦ αὐτονόμου ὄργανισμοῦ καὶ β') τὸ τῆς διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἔνδοξοιότησεως αὐτῆς.

Κατὰ τὸ πρῶτον σύστημα θὰ διοργανοῦτο αὐτόνομος ὄργανισμὸς ἀποτελῶν τμήμα ἀνεξάρτητον τοῦ αὐτονόμου ὄργανισμοῦ τῆς Ἀεροπορικῆς Ἀμύνης (περὶ οὗ μάλιστα τότε ἐλέγτο ὅτι θὰ ἀπέβαλλε τὴν στρατιωτικὴν χοιρὰν) ἀπολαῦον ὅλων τῶν προνομίων καὶ τῶν εὐεργετικῶν ὑπὲρ τούτου νόμων.

Κατὰ τὸ δεύτερον σύστημα ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀνέθετεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν διὰ συμβάσεως τὴν ἔνδοξοιότησιν ὅλης τῆς ἀγροτικῆς καὶ ἀστικῆς περιουσίας, ἐκτὸς ὀλίγης περὶ τὰς Ἱεράς Μονὰς καλλιεργησίμου γῆς. Καίτοι δὲ δὲν ὑπάρχει κτηματολόγιον, οὐχ ἦτον δυνάμεθα μετὰ βεβαιότητος, ὅτι προσεγγίζομεν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ν' ἀποφανθῶμεν ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν Ἱερῶν Μονῶν περιουσία θὰ ἀνέρχεται εἰς ἓν περίπου δισεκατομμύριον. Θὰ ἀπέφερε δὲ αὕτη πρὸς 7 ο) ὁμολογίας τοῦ Κράτους 70 ἑκατομμύρια, ἐνῶ σήμερον μόνον δέκα ἑκατομμύρια ἀποφέρει, ἐκπιπτομένων τῶν πρὸς καλλιέργειαν καὶ τῶν συναφῶν δαπανῶν.

Ἡ Ἱεραρχία συνελθοῦσα πρὸ μηνῶν προέκρινε μετὰ τῶν δύο συστημάτων τὸ δεύτερον: 1) Διότι ὁ αὐτόνομος ὄργανισμὸς ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποστῇ ἐν τῷ μέλλοντι τροποποιήσεις ἀναλόγως τῆς ἐκάστοτε κυβερνητικῆς ἀντιλήψεως, ὥστε νὰ καταστῇ ἐν τέλει ἀγνώριστος καὶ νὰ μὴ ἐξυπηρετῇ ὃν προέβησαν αὐτῷ σκοπὸν. 2) Διότι πάλιν ἡ Ἐκκλησία θὰ ἔμενε διαχειριστὴς τῆς κολοσιαίας ταύτης περιουσίας, ἀπεδείχθη δέ, καίτοι πολλάκις οὐχὶ ἐξ ἰδίας ὑπαιτιότητος, ἀνεπιτηδεῖα πρὸς τοῦτο, καὶ 3) Διότι θὰ ἠδύνατο ὀψέποτε ἀριστερίζουσα Κυβέρνησις νὰ ἀποστερήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τῆς ὑπολειφθείσης περιουσίας καὶ νὰ ἀπογυμνώσῃ τέλεον αὐτήν. Ἐνῶ διὰ τοῦ συστήματος τῆς διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἔνδοξοιότησεως τῆς μοναστηρ. περιουσίας 1) ἀπαλλασσόμεθα τοῦ μειονεκτικῆτος νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησία διαχειριστὴς μετὰ μικρᾶς ἀποδόσεως τῆς μοναστηρ. περιουσίας, ἥτις οὐ-

τω πολλαπλάσια θὰ ἀποδώσῃ, 2) διευκολύνει ἡ Ἐκκλησία τὸ ἔργον τῆς Πολιτείας τῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων καὶ ἀκτημόνων, 3) ἐξασφαλίζει εἰς ἀέριον τὴν ὑπολειφθεῖσαν περιουσίαν τὴν ἔνδοξοιότησιν. Προϋτιμήθη δὲ ἐν τῇ ἔνδοξοιότησει ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, διότι ἐθεωρήθη αὕτη ὡς καταλληλοτέρα πρὸς τοῦτο ὥστε διαθέτουσα τεχνικὰς ὑπηρεσίας καὶ ὅλα τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξασφάλιζον ἀκριβῆ καταγραφὴν τῆς περιουσίας καὶ ἐκποίησιν αὐτῆς ὑπὸ τοὺς συμφερότερος ὄρους.

Τὴν ὑπὲρ τῆς διὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἔνδοξοιότησεως τῆς μοναστηρ. περιουσίας προτίμησιν τῆς ἡ Ἱεραρχία ἀνέφερε τότε πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, παρακαλοῦσα ἵνα προβῇ εἰς τὰς περαιτέρω ἐνεργείας πρὸς σύναψιν τῆς συμβάσεως. Ἡ ἐπακολουθήσασα ὁμως πτώσις τῆς Κυβερνήσεως ἀνέκοψε τὴν πρόοδον τῶν συνεννοήσεων.

Καὶ παρ' ὅτι ἤδη, Κύριε Πρόεδρε, ἀπεκδέχεται ἡ Ἐκκλησία τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἀνωτέρω σχεδίου, ἐὰν ἄλλο καλλίτερον καὶ ἀσφαλέστερον ἢ Ὑμετέρα Ἐξουχότης δὲν εὑρίσκει, θὰ διηκολύνετο ὁμως τὸ ἔργον τῆς λύσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ζητήματος τῆς Ἐκκλησίας, ἂν ἀπηλλάσσετο αὕτη ἐν μέρει τῶν μεταγενεστέρως τῷ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμείῳ ἐπιβληθέντων βαρῶν, ὧν ἐμνημονεύσαμεν ὡς τρίτης αἰτίας τῆς οἰκονομικῆς αὐτοῦ δυσπραγίας.

Ἐνῶ τὸ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμεῖον ἐμισθοδοτεῖ κατ' ἀρχὰς τριάκοντα τρεῖς μόνον Ἀρχιερεῖς τῆς Παλαιᾶς Ἑλλάδος, προσετέθησαν ἀργότερον τεσσαράκοντα ἐπὶ τῶν Νέων Χωρῶν, μετ' ἰσαριθμῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων ὧν ὁ καταρτισμὸς ἤρξατο ἤδη κατόπιν τῆς διοικητικῆς ἀφομοιώσεως τῶν Μητροπόλεων αὐτῶν, ἀξήθεισῶν οὕτω τῶν δαπανῶν κατὰ 150 ο)ο διὰ τὰ Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα, ἐνῶ αἱ ἐκ τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῶν Νέων Χωρῶν αὐξήσεις τῶν προσόδων τοῦ Γεν. Ἐκκλησ. Ταμείου εἶναι μόνον 15 ο)ο Ὁ μέγας οὗτος ἀριθμὸς τῶν Μητροπόλεων ὁ δικαιολογούμενος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας διὰ τὴν ἰδιαιτέραν ἐθνικὴν ἀποστολὴν τοῦ Κλήρου εἶναι σήμερον δυνατὸν καὶ μάλιστα ἐπιβεβλημένον νὰ ἐλαττωθῇ σημαντικῶς οὐ μόνον ἐν ταῖς Νέαις Χώραις, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Ἑλλάδι καὶ νὰ προσεγγίσῃ πρὸς τὰς ἀναλογίας τὰς ἐν ταῖς λοιπαῖς ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις ὑπαρχούσας. Θὰ εἴχομεν οὕτως ἐκτὸς ἄλλων πλεονεκτημάτων καὶ τὸ πλεονέκτημα τῆς μειώσεως κατ' ἀναλογίαν τοῦ ποσοῦ τῶν μισθοδοσιῶν τῶν Ἀρχιερέων, ἐπὶ πλέον δὲ καὶ τῶν μισθοδοσιῶν τῶν Μητροπολιτικῶν Γραφείων, ἐλαττωμένων καὶ αὐτῶν κατ' ἀνάγκην.

Οὕτω, Κύριε Πρόεδρε, διὰ μὲν τῆς παροχῆς ἐπι-

δόματος ἐκ 5 ἑκατομμυρίων θὰ σώσητε τὸ Γεν. Ἐκκλησιῶν. Ταμεῖον ἀπὸ τῆς ἐπικειμένης ἀφεύκτου παύσεως πληρωμῶν, διὰ δὲ τῆς ἐλαττώσεως τῶν δαπανῶν αὐτοῦ, αὐξήσεως δὲ καὶ ἐξασφαλίσεως τῶν προσόδων αὐτοῦ κατὰ τὸν ὑποδειχθέντα ἀνωτέρω τρόπον ἢ ἄλλον τινά, συνεπικουρούνηται καὶ τῶν Ἱερῶν ἐνοριακῶν Ναῶν, λύεται τὸ ἀπὸ μιᾶς ὄλης ἑκατονταετηρίδος ἄλυτον παραμένον οἰκονομικὸν ζήτημα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἥτις ἐδικαιοῦτο μελίζονος νὰ τύχη τῆς προσοχῆς καὶ στοργῆς τῆς Πολιτείας.

Πεποιθότες ὅτι ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης θὰ εὐαρεστηθῆ νὰ υἰοθετήσῃ τὰς ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ δώσῃ τὴν εὐκαίαν εἰς τὸ οἰκονομικὸν αὐτῆς ζήτημα λύσιν, ἐκφράζομεν ἐκ τῶν προτέρων τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ διατελοῦμεν διάπυροι πρὸς Θεὸν εὐχέται.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ Πρόεδρος
- † Ὁ Δουϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
- † Ὁ Ἀδριανουπόλεως ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ
- † Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΙΩΑΚΕΙΜ
- † Ὁ Ἰκαρίας ΝΕΟΦΥΤΟΣ
- † Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
- † Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΣΥΝΕΣΙΟΣ
- † Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ
- Ὁ Α' Γραμματεὺς Ἀρχιμ. Γερμανὸς Ρουμπάνης

Ἡ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΚΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ

Ἡ ἐφημερίς «Ριζοσπάστῆς» τῆς 6ης Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ἐδημοσίευσεν ἀρθροῖδιον μὲ τὸν τίτλον γενικὸν μὲν, «ἐπιστημονικὰ ζητήματα», εἰδικὸν δέ, «ὁ οὐρανός». Τὸ ἀρθροῖδιον δὲν ἔχει ὑπογραφήν, ἴσως ἐκ μετριοφροσύνης τοῦ γράψαντος. Τὸ ἀρθροῖδιον ἀφοῦ περιγράφει δι' ὀλίγων τὸ σύμπαν, ἐπαναλαμβάνει τὰς γνωστὰς θεωρίας τῶν ὀλιστῶν ὅτι ἡ ὕλη εἶναι ἀναρχος καὶ αἰωνία καὶ καταλήγει ὅτι πᾶσα ἡ ἐξέλιξις τοῦ ὀλικοῦ κόσμου καὶ αἱ κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων ὀφείλονται εἰς τὸν νόμον τῆς ἑλξεως. Τὸ πᾶν διὰ τὸν ἀρθρογράφον εἶνε ὁ νόμος τῆς ἑλξεως. Ἄλλη βούλησις ὑπερφυσικὴ ἐκτὸς τοῦ κόσμου ἐνεργουσα δὲν ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἀρθρογράφον. Δὲν ἐννοεῖ ὅμως ὁ γράψας τὰ ἀνωτέρω ὅτι ἀρνούμενος τὴν ὑπαρξίν ὑψίστης ποιητικῆς αἰτίας καὶ ἀποδίδων τὰ πάντα εἰς τὴν παγκόσμιον ἑλξιν, δὲν ἔκαμε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ θεοποιήσῃ αὐτὴν τὴν ἑλξιν. «Ἐλάτρευσε», δηλαδὴ, «τὴν κτίσιν παρὰ τὸν κτίσαντα».

Τοῦτο συνήθως συμβαίνει εἰς τοὺς ἀρνούμενους τὸν Θεόν. Μεταβιβάζουν τὴν πίστιν των εἰς ἄλλο ἀντικείμενον τὸ ὅποιον, κατ' αὐτούς, δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὰ φαινόμενα τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Οἱ λέγοντες ὅμως ταῦτα, ὡν μεταξὺ καὶ ὁ ἀνώνυμος ἀρθρογράφος τοῦ «Ριζοσπάστου», ἐκφέρουν προσωπικὴν των γνώμην, δὲν ὀμιλοῦν ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης. Ἡ ἐπιστήμη

εἰς τὸ ζήτημα τῆς κοσμογονίας δὲν εἶπε τὴν τελευταίαν τῆς λέξιν. Καὶ οὔτε θὰ τὴν εἶπη, ἐπειδὴ στηρίζεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἔμπειρίαν. Αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι διὰ νὰ ἐξηγήσωσι τὴν παρούσαν κατάστασιν τοῦ φυσικοῦ ἢ ὀλικοῦ κόσμου, παραδέχονται σειρὰν διαφόρων προηγουμένων καταστάσεων, ὧν ἡ ἀρχικὴ μορφή εἶνε ἡ τῆς φωτονεφέλης, ἐξ ἧς διὰ κινήσεως περιστροφικῆς παρήχθησαν τὰ διάφορα οὐράνια σώματα καὶ ὁ ἡμέτερος πλανήτης. Τίς ἔδωκε τὴν περιστροφικὴν κίνησιν, εἶνε ἀνεξερεύνητον διὰ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας. Τὴν ἀπάντησιν δίδει ἡ θρησκεία συμπληροῦσα τὸ κενὸν τῆς ἐπιστήμης καὶ διδάσκουσα ὅτι ἐπέκεινα τοῦ κόσμου ὑπάρχει ἡ ὑψίστη ποιητικὴ αἰτία αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἐδημιούργησε τὴν ὕλην καὶ καθώρισε τοὺς νόμους αὐτῆς. Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ τῆς θρησκείας ἱκανοποιεῖ τὸν ἀνθρωπον καὶ συμφωνεῖ πρὸς τὴν λογικὴν. Ὅστις νομίσῃ ὅτι δὲν ἱκανοποιεῖται μὲ τὴν ἐξήγησιν αὐτὴν τῆς θρησκείας καὶ στραφῆ ἀλλοχοῦ, θὰ θεοποιήσῃ καὶ θὰ λατρεύσῃ τὰς φυσικὰς δυνάμεις, διότι ὁ ἀνθρωπος εἶνε ἀδύνατον νὰ ζήσῃ καὶ νὰ διανοηθῆ ἄνευ τελικῶν σκοπῶν καὶ ἰδανικῶν.

Παραλείπω καὶ μερικὰ δξύμωρα καὶ ἀντιφάσεις εἰς τὸ ἀρθροῖδιον τοῦ «Ριζοσπάστου» καθὼς λ. χ. διάστημα σχεδὸν κενὸν καθὼς καὶ τὸ ὅτι, ἐνῶ εἰς ἀστρονόμος καὶ φυσιοδίφης Λαπλὰς εἶπεν εἰς τὸν Μέγαν Ναπολέοντα ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς ὑποθέσεως περὶ Θεοῦ, κατωτέρω ἀναφέρεται ὅτι ὁ Λαπλὰς ἐζήτησε τὴν πρώτην αἰτίαν τῆς κινήσεως εἰς μίαν ὑπερφυσικὴν δύναμιν! Καὶ ἐν τούτοις ὁ γράψας τὸ ἀρθροῖδιον, τὸ ἐπιτιποφόρησεν «ἐπιστημονικὰ ζητήματα!».

Ἀρχιμ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΝΤΟΥΔΗΣ

ΘΕΡΙΝΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Τόσον τὰ διάφορα ἐκπαιδευτικὰ καὶ μορφωτικὰ ἰδρύματα ὅσον καὶ αἱ διάφοροι ἐπιστημονικὰ Ὄργανώσεις ἐν Ἀμερικῇ, τῇ κατ' ἑξοχὴν ἴσως χόρα τῆς ἀναζητήσεως τοῦ ὀφελίμου, διέρχονται τὰς ὥρας τοῦ θέρους ἡμέρας ἐν συνδυασμῷ τοῦ θερινοῦ μετὰ τοῦ ὀφελίμου καὶ μαθημάτων μὴ στερουμένων καὶ ἀναλόγου ψυχαγωγίας πλουτοῦσι τὰς γνώσεις τῶν ἐπιμεμένων εἴτε ἐν τακτικοῖς ἐξοχικοῖς σχολείοις, εἴτε ἐν ἐκτάκτοις θεριναῖς κατασκηνώσεσι.

Τὴν κοινὴν ταύτην κατεύθυνσιν ἀκολουθοῦσι καὶ οἱ τῆς Θεολογικῆς ἐπιστήμης τρόφιμοι καὶ διοργανοῦσιν ἐν θναυμασίαις τοποθεσίαις θερινὰ Θεολογικὰ Συνέδρια πολλῆς ὀφελείας πρόξενον, καθὼς ἀντελήφθη. Συνέπιπτεν ὅμως, δυστυχῶς, ὁ χρόνος τῶν ἐν ἡμέρᾳ Συνεδρίων, εἰς τὰ ὁποῖα φιλόφρονος εἶχον προσκλήσεις, πρὸς ἀσχολίας μου, καὶ διὰ τοῦτο μόνον ἐνθὺς ἐξ αὐτῶν θὰ δυνηθῶ νὰ δώσω σύντομον περιγραφὴν.

Τὸ ἐν τῇ μικρᾷ, ἀλλὰ γραφικωτάτῃ Ἰθάκῃ τῆς πολιτείας τῆς Ν. Ὑόρκης περίφημον Πανεπιστήμιον τοῦ Cornell ἐφιλοξένησε διὰ πέμπτῃν φορὰν καὶ

κατὰ τὸ παρὸν ἔτος τὰ μέλη τοῦ «Θεριοῦ Συνεδρίου τῶν κληρικῶν τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου». Θὰ ἐχοριάζετο ὁμοῦ κάλαμος Παπαδιαμάντη ἢ ἄλλου τινὸς ἐκ τῶν νεωτέρων λογοτεχνῶν διὰ τὴν περιγραφὴν τῶν καλλονῶν τῆς νεωτέρας ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ Ἰθάκης καὶ τοῦ ὑπερόχου μέρους, ὅπου τὸ Cornell Πανεπιστήμιον. Δασώδεις λοφίσκοι, κοιλάδες ὠραϊότητας, ποταμοί, καταρράκται καὶ λίμναι ἀποτελοῦσι τὸ πλαίσιον καταφύτου λόφου μὲ ὑψηλὰ δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προβάλλουν τὰ ὑπερεβδομήκοντα μεγαλοπρεπῆ κτίρια τοῦ Cornell Πανεπιστημίου, τοῦ μορφουίντος περὶ τοῦ δεκαεπιγίλιους φοιτητάς. Ὅλα ἐκεῖ εἶναι καλὰ καὶ τερπνὰ καὶ τῶν ζεφύρων αἱ ζεῖδωροι αἴθραι, τῶν φυλλωμάτων οἱ γλυκεῖς ψίθυροι, τῶν μεγάλων δένδρων αἱ ἐπὶ τῆς παχέας γλόης παχύταται σκιαί καὶ τῶν καθ' ὄραν ἁρμονικῶς ἠχούντων κωδῶνων οἱ ἦχοι πολλῆς πληροῦσι γαλήνης τὴν ψυχὴν τοῦ μέχρις ἐκεῖ ἀναβαίνοντος ἀνθρώπου. Ὁ ἀπὸ τῆς πόλεως θόρυβος, ἐκπρόσωπος τῆς ὕλης καὶ τοῦ φθαρτοῦ κόσμου, φθάνει δειλιῶν καὶ ἐξησθενημένος ἔως ἐκεῖ, ὅπου τὸ πνεῦμα βασιλεύει καί, εὐλαβοῦμενος τὴν εἰς τὴν ἀθανάσιαν δουλεύουσαν νεκρικὴν σιγὴν, δὲν τολμᾷ τίποτε νὰ ἐγγίση καὶ οὐδένα νὰ ἐνοχλήσῃ.

Εἰς τοιοῦτον λοιπὸν ἥρωμον καὶ τερπνὸν τόπον αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Ἀνατολικῶν Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐκάλεσαν τοὺς λειτουργοὺς αὐτῶν, ὅπως διέλθωσι δεκαπέντε εὐχαρίστους ἡμέρας ἑλληθοδιδασκόμενοι καὶ συσκεπτόμενοι περὶ τῶν ἀφορώντων αὐτοὺς καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ζητημάτων. Τὰ κατὰ τὰς διαφόρους συνεδρίας διαλεκτικῶς ἐξονυχισθέντα θέματα ἦσαν πολλά, ἀνάλογα πρὸς τὴν πολυειδῆ δρασίαν τῶν Ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν, εἰς τὰς ὁποίας, λόγῳ τῆς ἐνεργοῦ αὐτῶν διεισδύσεως εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, παρουσιάζονται προβλήματα πολλὰ καὶ ποικίλα, μὴ δυνάμενα ἐν βραχυτάτῃ ἀνταποκρίσει νὰ ἐκτεθῶσι. Σημειῶ μόνον ὅτι ἰδιαιτέρως καὶ μετὰ πολλῆς λεπτομερείας ἀνεπτύχθησαν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐργασίαν ζητήματα, καθ' ὅσον, ὡς γνωστόν, ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ χώρῳ ἀξιοσημείωτος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνὰ τὰς μεγάλας ἐκτάσεις τῆς Ἀμερικῆς διεσπαρμένων ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν, τῶν ὁποίων τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας μετὰ πολλῶν κόπων καὶ θυσιῶν ἐξυπηρετοῦσι πλήρως καὶ ἀγογγύστως οἱ Ἀμερικανοὶ κληρικοί.

Ἀλλὰ πλὴν τῶν σοβαρῶν τούτων θεμάτων ἐδιδάχθησαν ἐπὶ δέκα πέντε ἡμέρας παρὰ γνωστῶν διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῶν δύναμιν καθηγητῶν καὶ τὰ κάτωθι μαθήματα κατ' ἐκλογὴν παρακολουθούμενα παρὰ τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου.

1) Ἡ Οἰκογένεια (τὰ κοινωνικὰ προβλήματα τῆς συγχρόνου οἰκογενείας ἢ οἰκογένεια ὡς κοινωνικὸς θεσμός).

2) Τὸ πρόγραμμα τῆς ἀγροτικῆς Ἐκκλησίας (καθορισμοί, ὑποδείξεις, δυνατὸν ἐπιτυχί κς).

3) Ἡ ἀγροτικὴ ζωὴ ἐν τῇ Βίβλῳ (τὰ ἐξ αὐτῆς ἀνθρωπιστικὰ στοιχεῖα ἐν τῇ βιβλικῇ φιλολογίᾳ τὸ

ἐν αὐτῇ ὕλικόν πρὸς ἐκκλησιαστικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν).

4) Καθημερινὴ θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις (Διοργάνωσις καὶ διοικήσις ἡμερησίων ἐκκλησιαστικῶν σχολείων, ἱστορία, τύποι, προγράμματα, διδάσκαλοι, ἐκδόσεις καὶ οἰκονομικὴ κατάστασις).

5) Ἐργασία μετὰ τῆς νεολαίας (μέθοδος καὶ ὕλη διδασκαλίας· πῶς ὑποδεικτέα ἡ ἐργασία εἰς τὴν νεολαίαν. Συζήτησις καὶ μελέτη τῶν προβλημάτων τῆς νεολαίας).

6) Ἀγροτικὴ κοινωνιολογία (σπουδὴ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων ὡς βάσις διὰ τὴν κοινωνικὴν διοργάνωσιν τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς).

7) Εἰδήσεις περὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν συγγραμμάτων καὶ ἐκδόσεων μετ' ἀναλόγου κριτικῆς.

8) Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχιτεκτονικὴ (ποῖαι αἱ νεότεραι ἀνάγκαι ἐν τῇ Ἐκκλῃσ. Ἀρχιτεκτονικῇ ἐν ταῖς πόλεσι, τοῖς χωρίοις καὶ τοῖς ἀγροσί).

9) Δογματοποιήσις καὶ πομπὴ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ (ἄξια, ὕλη, μέθοδος, χρήσις).

10) Ἱστορικαὶ διηγήσεις ἐν τῇ θρησκευτικῇ διδασκαλίᾳ (τρόπος καὶ χρόνος χρήσεως ἱστοριῶν ἐν κηρύγμασι καὶ διδασκαλίαις καὶ πόθεν ληπτέαι αὐταί).

11) Διοργάνωσις τῶν ἀγροτικῶν Κοινοτήτων (μελέτη καὶ ἀνάλυσις τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν).

12) Κοινὰ προβλήματα τῆς γεωργίας (Γεωργικὴ κατάπτωσις, αἰτίαι αὐτῆς καὶ πιθανὴ διάρκεια· διαρρυθμίσεις τῆς ζωῆς τοῦ ἀγρότου πρὸς τὰς σημερινὰς συνθήκας, συνεργατικὸν ἐμπόριον· φορολογία καὶ νομοθετικὰ μέτρα προτεινόμενα διὰ τὴν περὶθαλίην τῆς γεωργίας).

13) Ἀγροτικὴ Ἐκκλησιαστικὴ διοικήσις (Διοικητικὰ προβλήματα τοῦ ἀγρότου Ἐφημερίου· Ἐκκλησιαστικὴ Οἰκονομολογία ἢ Ἐκκλησία καὶ ἡ Νεολαία· αἱ διαφοροὶ τυχόν δογματικαὶ συγγένειαι. Τοπικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ὁργάνωσις καὶ σχέσις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ὅλην Κοινότητα).

14) Τὰς ὁ τρόπος τῆς προσόδου τῶν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἰδρυομένων σχολείων (ἢ εὐθύνη τῶν κληρικῶν διὰ τὰ Ἐκκλ. σχολεῖα, ἢ χρῆσις τῶν ἐν λόγῳ σχολείων ὡς μία εὐαγγελικὴ δρᾶσις· σκοποί, ὁργάνωσις, ἐφοδιασμοί, μαθήματα πρὸς μελέτην).

15) Περιπτώσεις ἐκτάκτου ἐργασίας διὰ τοὺς κληρικούς· (κατάδικοι, ἀσθενεῖς, διανοητικῶς ἀσχόντες, τὰ προβλήματα αὐτῶν καὶ οἱ ὑπὲρ αὐτῶν φροντίδες).

16) Αἱ μεγαλύτεραι Ἐνορίαι (Τί ἐκ τῶν ἐν ταῖς μεγάλας ἐνορίαις δύναται νὰ προσαρμολῆ καὶ εἰς ἀγροτικὰς Κοινότητας· προβλήματα ἐγειρόμενα κατὰ τὴν δρᾶσιν τῶν ποιμένων ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἐκπαίδευσί μετὰξὺ ομάδων Ἐκκλησιῶν καὶ προγράμματα συνεργασίας τῶν διαφόρων δογμάτων).

17) Θερινὰ Ἐκκλησιαστικὰ σχολεῖα (Ἱστορία, διοργάνωσις, διοικήσις, προγράμματα, δημοσιεύσεις διδάσκαλοι, οἰκονομικὴ κατάστασις καὶ σχέσις πρὸς τὸ ὅλον ἐκκλησιαστικὸν πρόγραμμα).

18) Σπουδὴ τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς ἡλικίας (διανοητικὴ, ἠθικὴ, κοινωνικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀνάπτυξις τῶν παίδων καὶ τῶν ἐφήβων· ἄξια καὶ χρῆσι-

μότης τῶν τειούτων πληροφοριῶν διὰ τὸν κληρικόν).

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τακτικῶν μαθημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπησχόλουν τὰ μέλη τοῦ Συνεδρίου ἀπὸ τῆς 8 π. μ.—1 μ. μ. ἐκάστην ἡμέραν, καὶ ἔκτακτοι ἐγένοντο ἐσπερίναι διαλέξεις ὑπὸ σοφῶν κληρικῶν, ἐν ταῖς ὁποίαις κυρίως οἱ ἀγορηταὶ ἀνεπίτυσον ζητήματα σοβαρὰ ἐκ τῆς πολυτετοῦς ποιμαντικῆς αὐτῶν δράσεως. Οὕτω λ. χ. ἐκτὸς τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Charles Fiske τοῦ ἀρετὰ ἱκανοποιήσαντος τὸ Συνέδριον, καὶ ὁ Αἰδ. Arthur N. Hewett, συγγραφεὺς ἑνὸς ὠραίου ἔργου «τὰ κωδωνοστάσια ἐν μέσῳ τῶν λόφων», ἐξιτόρησεν εἰς σειράν διαλέξεων τὴν εἰκοσαετῆ αὐτοῦ ποιμαντορίαν ἐν τινι πολιτείᾳ μὲ γενικὸν τίτλον τῶν διαλέξεων αὐτοῦ «ὁ οἰκονόμος τῶν Σοδόμων» Ἐπίσης ὁ Αἰδ. Lloyd Cherters ὁμίλησεν περὶ τῆς ἐργασίας τῶν περιοδευσόντων Εὐαγγελιστῶν κ. ἄ.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ταῖς κοιναῖς συναντήσεσι τῶν εἰς διάφορα δόγματα ἀνηκόντων κληρικῶν. Δὲν παρελήφθησαν ὅμως καὶ αἱ κατ' ἰδίαν ἐργασίαι μιᾶς ἐκάστης τῶν προτεσταντικῶν παραφυάδων, αἱ ὁποῖαι, παρὰ τὴν κοινὴν αὐτῶν καταγωγὴν, ἔχουσι καὶ θέματα μὴ κοινῶς διὰ πάσας ἐνδιαφέροντος. Οὕτως ἐν τῷ μεγάρῳ τῷ στεγάζοντι τοὺς κληρικούς τῆς καὶ ἐμὲ φιλοξενήσασθαι Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας καθημεριναὶ καὶ πολὺν ἑλάμβανον χώραν συνεδριάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἀνεπίτυσοντο πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἐπισκοπιανὴν Ἐκκλησίαν ὅσον ἐκκλησιαστικὰ ὅσον καὶ καθαρῶς κοινωνικὰ ζητήματα. Ἐν ταῖς ἰδιαίτεραις ταύταις συναντήσεσι παρεστάθησαν λεπτομερῶς αἱ σημεῖναι τῆς Ἐπισκοπιανῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκαι καὶ ὑπεδείχθη δι' ἀκριβεστάτων στατιστικῶν ἢ καθόλου αὐτῆς κατάστασις.

Τὰς ἐν λόγῳ ἰδιαίτερας συνεδοίας διημήθουν ὁ ἐκ Ν. Ὑόρκης Ἀρχιδιάκονος U. W. Foreman, Γραμματεὺς τοῦ Ἐπισκοπιανοῦ τμήματος τῆς ἀγορευτικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐργασίας. Ὑπεβλήθησαν καὶ ἀνεπίτυχθησαν διάφορα σχέδια μιᾶς καλλιτέρας ἐκκλησιαστικῆς αὐριον καὶ ἠκούσθησαν μετὰ προσοχῆς τὰ ἐκ τῆς ποιμαντορικῆς ἐκάστου πείρας ἀνακοινούμενα πορίσματα. Ἐζητήθη ὅπως ἐκαστος κληρικὸς ὑποβάλλῃ ἐγγράφως καὶ ἀναπτύξῃ καὶ προφορικῶς «ποῖον τὸ μέγιστον ἐν τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ πρόβλημα καὶ πῶς προσπαθεῖ νὰ λύσῃ αὐτό». Ἐφ' ἐκάστης ὡς ἀνω μελέτης ἠδύναντο πάντες οἱ λοιποὶ νὰ ἐκφέρωσι τὰς γνώμας αὐτῶν. Ἐν ἑτέρα συνεδρία παρεκλήθησαν τὰ μέλη ὅπως διατυπώσωσι τὰς κρίσεις αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος ἀναγνωσθέντων ὑπ' αὐτῶν βιβλίων. Ἐπίσης ἐζητήθη τὸ πρόγραμμα τῆς ἐργασίας ἐκάστου διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος 1929 καὶ ἄλλα πολλὰ. Δὲν παραλείπω περαινῶν νὰ σημειώσω ὅτι ἐκάστης ἡμέρας ἡ ἐργασία ἤρχιζεν διὰ λειτουργίας καὶ θείας κοινωνίας καὶ ἐπερατοῦτο δι' ὀλιγολέπτου περὶ τὸ μεσονύκτιον προσευχῆς. Ὅποσην ὅμως ἰδιαίτεράν ἐντύπωσιν μοὶ ἐνεποίησεν ἡ μεγάλη μεταξὺ τῶν ἀγάπῃ! Καὶ ποσάκις μονολογῶν καὶ θαυμάζων ἐπανέλαβον: πῶς ἀγαπῶσιν ἀλλήλους! Οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν διὰ πρώτην φορὰν συνηγνῶντο,

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

	Ἡμερομηνία	Κυριακαὶ Εὐαγγελίων	Κυριακαὶ Ἀποστόλων	Ἐορτή	Ἡχοί
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	2	Κυρ. ΙΑ' Λουκᾶ	Κυρ. ΚΣΤ'	Δ'	α'
	9	> Ι' Λουκᾶ	> Ἀγ. Ἀννης	Ε'	β'
	16	> ΙΑ' Λουκᾶ	Κυρ. Προπατόρ	ΣΤ'	γ'
	23	> Π. Χ. Γεννῆ	Π. Χ. Γεννήσεως	Ζ'	δ'
	30	> Μ. Χ. Γεννῆ	Μ. Χ. Γεννήσεως	Η'	πλ. α'

ἀλλ' ὅμως ἐφαίνετο ὅτι πολυχρόνιος φιλία τοὺς συνέδεεν! Ὁ εἷς Κύριος εἶχεν ἐνώσει αὐτοὺς, τῇ ἀληθείᾳ, ὅπως καὶ ὅλους τοὺς ἐδῶ κληρικούς, «εἷς ἐν». Ἡ μεταξὺ τῶν ἀγάπῃ, ἥτις σήμερον τόσον ἔχει ψυγῆ παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἐφαίδρυνε τὰ πρόσωπά των, προσέδιδεν ἰδιαίτεράν τινά αἴγλην εἰς τὰς συγκεντρώσεις των καὶ προσεμαρτύρει τὴν ἐν μέσῳ αὐτῶν παρουσίαν Ἐκείνου, ὁ ὅποιος εἰς τὰς τελευταίας πρὸς τοὺς μαθητάς Του ὑποθήκας εἶχεν εἶπει «ἐν τούτῳ γνώσκοντα πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἴστέ, ἐὰν ἀγάπῃν ἔχητε ἐν ἀλλήλοις».

ἴσως νὰ ἐρωτήσωσι μετ' ἐμοῦ καὶ οἱ προσφιλεῖς ἀναγνώσται τῆς «Ἐκκλησίας»: εἶναι δυνατόν ὑπὸ τοιούτους ὄρους ποιμαντικῆ ἐργασίας νὰ ἀποτύχῃ καὶ νὰ μὴ φέρῃ τὸν ἀναμενόμενον καρπὸν; Οὐχὶ βεβαίως! Ὡς εἰς ἄλλην ἀνταπόκρισιν θὰ ἴδωμεν «καὶ καρπὸν φέρει καὶ ὁ καρπὸς μένει» (Ἰω. ιε', 16).

† Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ «Ἐστία» τῆς 29 Νοεμβρίου ἐδημοσίευσεν τὸ ἐξῆς ἄρθρον: «..Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι κ. Πρωθυπουργός, μελετῶν τὸ ὑπόμνημα, τὸ ὅποιον τοῦ ὑπέβαλεν ἡ Ἱερά Σύνοδος, δὲν θὰ λείψῃ νὰ λάβῃ κάθε δυνατόν μέτρον διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑποστήριξιν τοῦ Ὁρθόδοξου Κλήρου. Βεβαίως σύμφωνα μὲ τὸ Σύνταγμα, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶνε μόνον ἡ πρωτεύουσα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Δημοκρατίᾳ Ἐκκλησία, καὶ τὰ ἔξοδά της δὲν ἔμποροῦν νὰ ἐπιβαρύνουν τὸν Δημοσίον Προϋπολογισμόν. Ἀλλὰ δὲν ἐζήτησε ποτὲ αὐτὸ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία χάρις εἰς τὴν εὐλάβειαν τῶν Ἑλλήνων εἶχε τεραστίαν ἰδικὴν τῆς παρουσίας, δυναμένην ἀπολύτως νὰ ἀρκέσῃ εἰς τὴν κάλυψιν τῶν δαπανῶν της. Ἐζήτησε μόνον ἡ Ἐκκλησία, ὅπως τὸ Κράτος περιορίσῃ κάπως τὴν δημοτικὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἐτῶν ἤδη πολλῶν ἠρκοῦσεν ἐναντίον τῆς παρουσίας της. Ζητεῖ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἀφοῦ τῆς ἐπήρῃ ἤδη ἕνα μέρος τῶν κτημάτων της, νὰ βοηθήσῃ σήμερον εἰς τὸ νὰ διατηρήσῃ τὰ ὑπόλοιπα κτήματά της, νὰ τὰ κεφαλαιοποιήσῃ καὶ νὰ δυνηθῇ οὕτω νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐκ τῶν τόκων των τὴν ὑπαρξιν αὐτῆς καὶ τῶν λειτουργ-

γῶν της. Ἡ ἔνδεια, εἰς τὴν ὁποίαν περιήλθον οἱ κατώτεροι ἰδίως κληρικοί, εἶνε τόση, ὥστε δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητον ἐνώπιον αὐτῆς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος. Μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν τοῦ ὑλισμοῦ καὶ τῆς περιφρονησεως πρὸς κάθε ὑψηλότερον ἰδανικόν, ἢ ὁποία φαίνεται νὰ κυριαρχῇ κατὰ τὰ ἔτη αὐτά, ἢ Ὁρθόδοξος Ἑκκλησία θὰ ἠδύνατο καὶ θὰ ὠφέιλε νὰ ἀποτελέσῃ ἓνα πολύτιμον παράγοντα, τὸν κυριώτερον ἴσως, διὰ τὴν ἀμυναν ἐναντίον τῆς γενικῆς αὐτῆς ἐξαχρειώσεως, διὰ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἰδανικῶν ἐκείνων, ἐναντίον τῶν ὁποίων τόσοι ἐχθροὶ ἐνώνουν τὰ κτυπήματά των. Ἀλλὰ, βεβαίως, δὲν ἠμπορεῖ ἡ Ἑκκλησία νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν ὑψηλὸν αὐτὸν προορισμὸν μὲ τὴν σημερινὴν της οικονομικὴν κατάστασιν, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν λιμώττουν κυριολεκτικῶς οἱ ἱερεῖς καὶ ἐμφανίζου ἐνώπιον τῶν λαϊκῶν τάξεων ἓνα θέαμα, μὴ δυνάμενον, βεβαίως, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ γοήτρου τοῦ κλήρου. Μέσα εἰς τὸ γενικὸν πρόγραμμα τῆς ἠθικῆς ἀνορθώσεως τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε νὰ ἐφαρμόσῃ, περιβληθεῖσα διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἢ Κυβερνήσεως Βενιζέλου, ἢ ἐνίσχυσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἑκκλησίας κατέχει ἀναμφισβητήτως πρωτεύουσαν θέσιν. Καὶ ὅλοι οἱ πολῖται θὰ ἐπικροτήσουν ἐνθουσιωδῶς κάθε σχετικὴν προσπάθειαν τῆς Κυβερνήσεως».

ἘΟ Μοναδικός.

Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς πλήθῃ ἀπειρα ἠκολούθησαν προχθές τὸ φέρετρον τῆς σωροῦ του μὲ ἀγάπην πρωτοφανῆ καὶ συμπάθειαν καὶ συγκίνησιν, μὲ δάκρυα πένθους ἀληθοῦς· διότι ὁ Σπύρος Μασσοῦκας ὑπῆρξεν ὁ μοναδικὸς πανελληνίος φίλος κατὰ τὰς τελευταίας τέσσαρας δεκαετηρίδας, ὁ οἰκεῖος τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ομάδων, ὁ ἰσάδελφος παντὸς Ἑλληνοῦ ὅπου δῆποτε γῆς ἐγκατεστημένου. Μεταβαλὼν τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν εἰς ἔνδυμα καὶ εἰς βακτηρίαν τὸν τίμιον Σταυρόν, ἔμπλεως διηνεκῶς ἐνθουσιασμοῦ ἀλωφήτου, ἐκχυνόμενου εἰς ποίησιν ἰδιότυποι, μηδέποτε γνωρίζων ἀνάπαυσιν, περιεφέρετο πλάνης καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ, ἀσχέτως πρὸς τὰς ὥρας τοῦ καύσωνος καὶ τοῦ ψύχους, ἀνέστιος πάντοτε καὶ πάντων ὁπουδήποτε εὐπρόσδεκτος καὶ πιστὸς ξένος, μὲ τὸ μειδίωμα τῆς οἰκειότητος εἰς τὰ χεῖλη καὶ τὴν θέρμην τοῦ αἰσθήματος εἰς τὰ στήθη του. Τοποθετήσας τὸν λογισμὸν μεταξὺ τῶν πετάλλων τῆς πάντοτε ἀνθούσης καρδίας του ἐθέρμαινε τοὺς πάντας διὰ τοῦ ἀσβέστου ἐνθουσιασμοῦ του εἰς πάσας τὰς διαβάσεις του καὶ τὰς ἐπισκέψεις του καὶ εἰς πάσας του τὰς ἀποδημίας. Ὑπῆρξεν ὁ ἀστείρευτος κρατῆρ τῆς φιλο-

πατρίας καὶ τῆς θρησκείας, ὁ διὰ τῶν ποιητικῶν του ἀποστροφῶν συγκινῶν καὶ τὰ ἄμαχα στήθη ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῶν πατρίων, καὶ στρατοῦς ὀλοκλήρους ἐμπνέων πύρινον ἐνθουσιασμὸν εἰς αὐτοθυσίαν ὑπὲρ τῆς ποτιᾶς μητρὸς. Κατὰ τὴν προπλεμικὴν ἐποχὴν, εἰς πληθυσμούς ἑλληνικοὺς μακρὰ τοῦ πατρίου ἐδάφους μοχθοῦντας καὶ εἰς ἐδάφη, ὅπου δὲν ἐπάτησεν ἱερέως Ἑλληνοῦ πούς, ὁ Σπύρος Μασσοῦκας ἐγνώριζε νὰ κομίζῃ τὰ σύμβολα τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκείας, νὰ προκαλῇ δάκρυα τῶν ὠραιότερων, ὑψηλοτέρων καὶ εὐγενεστέρων αἰσθημάτων καὶ νὰ μεταβάλλῃ τοὺς πτωχοὺς εἰς δωρητὰς τῆς πατρίδος, τοὺς πλουσίους εἰς φιλοτίμους τῶν ἀναγκῶν της βοηθοῦς, καὶ τοὺς φιλαργύρους εἰς ἐθνικοὺς εὐεργέτας. Διαρκούντων τῶν πατριωτικῶν μας πολέμων ὁ Μασσοῦκας ἦτο ὁ στρατιωτῆς τῶν ἐστρατευμένων εἰς πάντα τὰ μέτωπα, ὁ παρήγορος στρατιώτης καὶ ὁ ἀκατάβλητος ἐνθουσιαστής. Ἡ δὲ ἐπελθοῦσα εἰρήνη μεταβαλοῦσα τὸν στρατιώτην εἰς προστάτην τῆς μεταπολεμικῆς ὀρφανίας, ἔβλεπεν αὐτὸν ὡς ἰδρυτὴν τοῦ «Λευκοῦ Σταυροῦ», εὐεργέτην καὶ προικιστὴν καὶ παράνυμφον καὶ πατέρα ἑκατοντάδων ὀρφανῶν παρθένων, διαρκῆ ἀλλ' ἀγαπητὸν τῶν πάντων ὑπὲρ αὐτῶν ἐνοχλητὴν καὶ ἐπαίτην εὐπρόσδεκτον, διότι ἦτο πασίγνωστος τῆς ποιητικῆς ζητείας ὁ συμπαθὴς σκοπός. Δὲν ὑπάρχει Ἑλληὴν ἀγνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ Μασσοῦκα, ἢ ἰδιοτυπία δὲ τῆς ζωῆς του ἀποτελεῖ μετὰ τῆς πανελληνίου δημοτικότητος του τὴν μοναδικότητα τοῦ ἐκλιπόντος πανελληνίου φίλου. Ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐσταλάχθησαν ἀγνὰ καὶ εἰλικρινῆ τὰ δάκρυα τοῦ ἀκολουθήσαντος τὴν ἐκφορὰν τοῦ ἀπείρου πλήθους. Σπανίως ἢ Ἑκκλησία συνώδευσε μετὰ τόσης συγκινήσεως σκῆνος ὡς τὸ λείψανον τοῦ Σπύρου Μασσοῦκα, καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν διὰ τῶν φλογερῶν στίχων του ἐμπνεύσαντος τὴν ἐμμονὴν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν ἀγίαν των πατρίον θρησκείαν.

ἘΟ «Χρυσοῦς Κανὼν».

Τῇ προσεχεῖ Κυριακῇ, 2 Δεκ., ἀνὰ σύμπαντα τὸν χριστιανικὸν κόσμον θὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ καὶ ἐκ τῶν προηγουμένων ἐτῶν γνωρίμος τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Ἑκκλησίας» διεθνῆς «Χρυσοῦς Κανὼν», τελευταίαν ταύτην φορὰν ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῶν ὀρφανῶν τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς. Ἔστι δὲ «Χρυσοῦς Κανὼν» ἢ κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἡμέραν ἀπόφασις ἐκάστου νὰ τραφῇ διὰ γεύματος λιτοῦ, ὁμοίου πρὸς τὸ γεῦμα τὸ προσφερόμενον εἰς τὰ ὀρφανὰ τῆς Ἑγγύς Ἀνατολῆς ὑπὸ τῶν προστατευουσῶν αὐτὰ Ὁργανώσεων, ἵνα τὸ ὑπόλοιπον τῆς διὰ τακτικῶν γεύμα δαπάνης διατεθῇ ὑπὲρ τῆς περιβάλλεως τῶν ἐν λόγῳ ὀρφανῶν. 50

χριστιανικαὶ χῶραι μέχρι τοῦ νῦν τηρήσασαι τὸν Κανόνα τοῦτον ἐξωκονόμησαν ὑπὲρ τὰ 105.000.000 δολλαρίων καὶ ἔσωσαν οὕτω 133 ὀρφανὰ. Ἀποτελεῖ λοιπὸν ὁ διεθνὴς «Χρυσὸς Κανὼν» μίαν θερμὴν ἐκκλησίαν πρὸς πάντας τοὺς λαοὺς ἵνα οἱ ἰσχυροὶ βοηθήσωσι τοὺς ἀσθενεῖς, οἱ πλούσιοι τοὺς πτωχοὺς, οἱ τρόφιμοι τῆς εὐμαρείας τοὺς δοκιμαζομένους καὶ δυστυχούοντας. Ἐὰν δὲ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ 2 Δεκ. θὰ ἦνε πιθανῶς ἡ τελευταία εὐκαιρία βοήθειας τῶν ὀρφανῶν τῆς καθ' ἡμῆς Ἀνατολῆς, ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἐπιτευχθῆ κατὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην μείζων γενναιοφροσύνη ἢ κατὰ τὰ προηγουμένα ἔτη, ἵνα ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρύτερα παρασχεθῆ ἡ βοήθεια εἰς τὰ ὀρφανὰ.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Δ. Ἱερά Σύνοδος συνήλθε κατὰ τὴν λήξασαν ἑβδομάδα εἰς τρεῖς τακτικὰς συνεδρίας.

— Διὰ Π. Διατάγματος ἀνεσυνεστάθῃ ἀποσπασθεῖσα ἀπὸ τῆς Μονῆς Φανερωμένης Σαλαμίνας ἡ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν ἀρχαιοτάτη καὶ ἔνδοξος Μονὴ τοῦ ὁσίου Μελετίου, ἣτις ἰδρύθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸν 19. αἰῶνα ἐπὶ τοῦ ὄρους Μυοπόλεως ἐν τοῖς ὄρεισις Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας, ὑπὸ τοῦ ἐκ Μουταλάσκας τῆς Καππαδοκίας ὁσίου Μελετίου (†1105) ὅστις τῇ προστασίᾳ τῶν αὐτοκρατόρων ΚΠόλεως ἀνεκαίνισε μὲν τὸν μοναχικὸν βίον ἐν Ἑλλάδι κατέστησε δὲ τὴν Μονὴν αὐτοῦ μέγα κέντρον θρησκευτικῆς ζωῆς. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κατήρτισε τὸ πρῶτον ἡγουμενεσυμβούλιον τῆς ἀνασυσταθείσης Μονῆς ἐκ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Πολυκάρπου Λιώση καὶ τῶν μοναχῶν Ἀντωνίου Γκίνη καὶ Δαυὶδ Κουβέλα, ἀπάντων ἀποσπασθέντων ἐκ τῆς Μονῆς Φανερωμένης.

— Ἀφίκοντο εἰς Ἀθήνας τυχόντες κανονικῆς ἀδείας οἱ Σεβ. Μητροπολίται Ἰωαννίνων Σπυριδων, Κασσανδρείας Εἰρηναῖος καὶ Ἄρτης Σπυριδων.

— Ὡς γνωστὸν ἐν τῷ ὑποβληθέντι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως νομοσχεδίῳ περὶ Γερουσίας ἀνεγράφη διάταξις περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῆς Ἐκκλησίας διὰ δύο ἱεραρχῶν. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ ἀπέρριψε κατὰ πλειοψηφίαν τὴν διάταξιν. Ἐκ τῆς σχετικῆς αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως ἀρνούμεθα τὰ ἐξῆς χαρακτηριστικά: «Ἐἰδικώτερον δὲ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπροσώπησιν τοῦ κλήρου ἢ σχετικὴ διάταξις τοῦ νομοσχεδίου ἀπερρίφθη διὰ πλειοψηφίας, φρονούσης ὅτι ἐξ εὐλαβείας ἀκριβῶς πρὸς τὸν κλῆρον ὀφείλομεν ν' ἀποτρέψωμεν τὴν ἀνάμειξιν οὐτοῦ εἰς τὸν ἐνεργὸν πολιτικὸν βίον, ἐκ τῆς ὁποίας μόνον ζημίαι καὶ

φθορὰ τοῦ κύρους αὐτοῦ καὶ ἐκτροπὴ ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς του δύναται νὰ προκύψῃ».

Ὁ κ. Ν. Μπακόπουλος διετύπωσε ὡς ἀκολουθῶς τὴν γνώμην τῆς Δημοκρατικῆς Ἐνώσεως: «Γασσόμεθα κατὰ τῆς προνοματικῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς Ἱεραρχίας, οὐ μόνον διότι εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστος αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν γενικῶς καὶ διὰ τὰς ἑλληνικὰς συνθήκας εἰδικώτερον ὀλεθρία ἢ ἀνάμειξις τῶν λειτουργῶν τῆς θρησκείας εἰς τὴν ἐνεργὸν πολιτικὴν μὲ τὸς ὀρεῖς ἀγῶνας τῆς, ἐξικνουμένου καὶ μέχρι τῶν προσωπικῶν προστριβῶν διότι πλὴν τούτου ἡ Ἱεραρχία οὐδὲν κοινωνικὸν ὁμαδικὸν συμφέρον ἐκπροσωπεῖ, οὐδὲ κἂν ὅλον τὸν κλῆρον τῆς Ἑλλάδος ἀντιπροσωπεύει, οὔτε δ' ἄλλως ὑπάρχουν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν πλήρει εἰκοστῷ αἰῶνι συμφέροντα χωρίζοντα τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὴν Πολιτείαν». Ἡ μειοψηφία ψηφίσασα τὴν ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἐκπροσώπησιν τῆς Ἱεραρχίας ἔλαβεν ὑπ' ὄψει τῆς, ἐκτὸς τῶν ἐν τῇ αἰτιολογικῇ ἐκθέσει τοῦ σχεδίου νόμου ἀναφερομένων λόγων σκοπιμότητος, καὶ τὸ ὅτι παρέχεται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Πολιτείαν ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν πρὸς τὴν Ἱεραρχίαν ὀφειλομένην ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην. Κατὰ τὴν μακραίωνα δουλείαν, δι' ἣς ἐβάδισε πρὸς τὴν ἐλευθερίαν του, ἡ Ἱεραρχία ἐκράτησεν ἄσβεστον τὴν φλόγα τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως καὶ τῆς πίστεως, ἀρρήτως συνυφασμένας τὴν μίαν πρὸς τὴν ἄλλην. Ὅταν δὲ ἡ χαραυγὴ τῆς Ἐθνικῆς παλιγγενεσίας ἐφώτισε μικρὸν μόνον μέρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁ ἀπομείνας ὑπόδουλος τοιοῦτος ἐπὶ αἰῶνα ὀλόκληρον ἐποδηγετήθη εἰς τὴν πολιτικὴν, κοινωνικὴν καὶ θρησκευτικὴν του συνοχήν, καὶ τὴν αὐτοδιοίκησιν παρὰ τῆς Ἱεραρχίας, ἣτις καὶ θυσίας αἵματος προσέφερε πολλάκις εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος. Ἡ γνώμη τῆς πλειοψηφίας, καθ' ἣν διὰ τῆς εισόδου τῆς Ἱεραρχίας εἰς τὴν Γερουσίαν ὑπάρχει φόβος ἀπαρχῆς πολιτικῆς διαμάχης εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὅτι χάριν τῆς περιστάσεως τοῦ γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας θὰ ἔδει νὰ ἀποκλεισθοῦν οἱ Ἱεράρχαι ἐκ τῆς Γερουσίας, εἶναι βεβαίως σεβαστή. Ὑπάρχει ἐν τούτοις τρόπος ἀπομακρύνσεως τοῦ φόβου τούτου, διὰ τροπολογίας τοῦ τίτλου III, ὡς ἐξῆς: Οἱ ὑπὸ στοιχεῖον Β' (ἄρθρον 1) γερουσιασταὶ ἐκλέγονται διὰ τρία ἔτη ὑπὸ τῶν 118 μελῶν τῆς Γερουσίας, διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας καὶ διὰ ψηφοδελτίων».

— Ὁ τέως ἱερομόναχος Ἀρσένιος Σακελάρης, χρηματίας ἐφημέριος τοῦ χωρίου Βράχα τῆς Φθιώτιδος πρὸ καιροῦ δὲ καθαιρεθείς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου δι' ἀπίθειαν καὶ φατριασμόν ἐξ ἀφορμῆς τῆς διορθώσεως τοῦ ἡμερολογίου, καὶ καταφρονήσας τὴν ἀπό-

φασιν αὐτῆς, ἐξηκολούθησεν ἱερουργῶν ὡς ἱερεὺς καὶ σκανδαλίζων τὸν λαὸν διὰ τὸ ἡμερολόγιον. Ὅθεν κατεδικάσθη καὶ ὀπὸ τοῦ Πρωτοδικείου Λαμίας ἐπὶ ἀντιποιήσει ἀξιώματος. Τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν, εἰς ὃ προσέφυγε, κατὰ τὴν παρελθούσαν Τετάρτην 28 τοῦ μ. ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν, καταδικάσαν αὐτὸν εἰς τετράμηνον φυλακὴν.

—Τῆ ἑσπέρα τῆς παρελθούσης Κυριακῆς ἐν τῷ ρωσικῷ ναῶ ἐνώπιον ὀμνηγύρεως ἐκλεκτῆς, ἰδίᾳ τῆς ρωσικῆς παροιίας, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χρυσοστόμου καὶ τῶν ῥωσομαθῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ παρ' ἡμῶν πρόσφυξ ὑφηγητῆς τῆς κλασικῆς φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Κιέβου καὶ καθηγητῆς τοῦ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ρωσικοῦ γυμνασίου κ. Ν. Π. Μιχαήλωφ ὁμίλησε περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ βυζαντινῇ εἰκονογραφίᾳ καὶ τῆς ἀπεικονίσεως αὐτοῦ ἐν τῇ ρωσικῇ τέχνῃ. Δύο θεμελιώδεις καὶ ἀντιθέτους κατευθύνσεις διέκρινεν ὁ ὁμιλητῆς ἀνεκάνει ἐν τῇ χριστιανικῇ τέχνῃ κρατησάσας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γνωστῶν χωρίων τοῦ Ἡσαίου, μεθ' ὃ ἀνέφερε κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τοὺς ἐμφανισθέντας ἐν τῇ τέχνῃ τύπους: τὴν ἀλληγορικὴν κατὰ τὸν α' αἰ. ἀπεικόνισιν τοῦ προσώπου τοῦ Ι. Χ. (Λεντούλιος), τὸν συρο-αἰγυπτιακὸν τύπον (σαρκοφάγος Ραβένης), τὸν τύπον τῶν κατακομβῶν, κλ. Κατόπιν ἀνεκοίνωσε τὰς διαφόρους περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ι. Χ. ἱστορικὰς εἰδήσεις τοῦ Ἰω. Δαμασκηνοῦ, τοῦ Νικηφόρου Καλλίστου, τοῦ Ἀνσέλμου κλπ., μεταβάς δ' εἰς τὴν βυζαντινὴν τέχνην ἐξήγησε τοὺς παράγοντας τοῦ βυζαντινοῦ τύπου, ὧν τὰς διαδοχικὰς ἀπεικονίσεις ἐμνημόνευσε λεπτομερῶς μέχρι καὶ τῆς πανσεληνείου. Ἐν τέλει, μετὰ τὴν μνησίαν καὶ τῶν ἀχειροποιήτων λεγομένων εἰκόνων, ἀνέφερε τὸν ρωσικὸν τύπον τῆς τε ρωσικῆς ζωγραφικῆς τέχνης καὶ τῆς ρωσικῆς φιλολογίας, ἐμφανίζοντα τὸν Κύριον ἡμῶν ἀσώματον οὐράνιον ὑπὲρ ἡμᾶς καὶ ἐν ταῦτῳ πολὺ πλησίον ἡμῶν ἢ μεθ' ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περιπατοῦντα. Ὁ ἀγορητῆς ἐδέχθη τὰ εἰκονικῆ συγχαρητήρια τοῦ ἀκροατηρίου διὰ τὴν λίαν ἐνδιαφέρουσαν διάλεξίν του.

—Πλὴν τῆς ἐξ 20 χιλιάδων δραχμῶν δωρεᾶς πρὸς τὸ ἀριστύτερον «Φιλόπτωχον ταμεῖον τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης», ἄλλος φιλόπτωχος Λέσβιος, ὁ κ. Π. Λουκάς, εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐν λόγῳ Ταμεῖου ἔσπευσε νὰ δωρήσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ἐξ 28.000 στρεμμάτων δάσος του κείμενον ἐν τῇ θέσει Λάμπου-Μύλοι τῆς Ἀγιάσσου. Τοιοῦτοτρόπως κατ' αὐτὰς τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἰδρύσεώς του τὸ Ταμεῖον ἀπέκτησεν εὐρωστίαν οικονομικὴν πρωτοφανῆ, καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων δ' ἀπεδείχθη πόσον καλῶς ὁ σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης καὶ τὴν κοινωνικὴν ἀνάγκην κατεῖδε καὶ τὰς φιλοπτώχους ἐψυχολόγησε διαθέσεις τῶν ἐκ τοῦ ποιμνίου του εὐπορούντων.

—Οἱ Ρῶσοι μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπέλυσαν ἐγκύκλιον εἰς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὀρθοδόξους ὁμο-

εθνεῖς τῶν παρακαλοῦντες ὅπως σπεύσωσιν εἰς βοήθειαν ὑλικὴν τῶν πενομένων μοναζόντων ἀδελφῶν, ἀνερχομένων εἰς 464 καὶ στερουμένων ἐνδυμασίᾳ καὶ τροφῆς.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

Ἡ ἐν Λονδίῳ «Συμβουλευτικὴ Ἐπιτροπεία ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς δημοτικαῖς σχολαῖς ἐν χρήσει βιβλίων» ἐν εἰδικῇ αὐτῆς ὑπομνήματι περὶ τῆς ἐν αὐταῖς διδασκαλίας ἐκθέτει τὰ ἀκόλουθα περὶ τῆς σπουδαίου-τητος τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν παιδίων: «Θεωροῦμεν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἐφοδιασμοῦ τῶν μαθητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων δι' ἀντιτύπων τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἶνε λίαν σπουδαῖον. Ἀνεξαορτήτως τῆς πανθομολογουμένης ἀξίας τῆς ἀναγνώσεως τῆς Βίβλου πρὸς κατ' ἰδίαν θρησκευτικὴν μάθησιν, εἶνε ἀναντίρρητον ὅτι διὰ τὸν ἀγγλόπαιδα ἡ ἀγ. Γραφή ἀποτελεῖ τὴν ἀρίστην εἰσαγωγὴν εἰς τὰς εὐγενεστέρως παραδόσεις τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης. Μέγιστον μέρος τῆς ἡμετέρας φιλολογίας ἀποτελεῖ ἀψευδῆ μαρτυρίαν τῆς πλαστικῆς τῆς δυνάμεως, δὲν λέγομεν δ' ὑπερβολὴν σημειοῦντες ὅτι μέγα μέρος καὶ αὐτῆς τῆς καθημερινῆς συνομιλίας μας δυσκόλως εἶνε δυνατόν νὰ γείνη καταληπτὸν ἄνευ γνώσεώς τινος τῆς γλώσσης καὶ τοῦ περιεχομένου τῆς Ἀγ. Γραφῆς... Φρονοῦμεν ὅτι ἐν ἡ πλείονα ἀντίτυπα αὐτῆς καλοτυπωμένα πρέπει νὰ περιλαμβάνωνται εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἐκάστου σχολείου, εἰς ἕκαστον δὲ παιδίον πρέπει νὰ δίδεται ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον ἑνὸς τμήματος τῆς ἀγ. Γραφῆς ἢ καὶ περισσοτέρων. Σκόπιμον εἶνε ἐπ' ἴσης νὰ καταρτισθῇ μία καλὴ ἀνθολογία τῶν ἀρίστων περικοπῶν τῆς ἀγ. Γραφῆς εἰς τιμὴν λίαν εὐθυνην».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἰερὸς ναὸς Ζωοδόχου Πηγῆς. Οἰκονομικὸν ἔτος 1927—1928. Ἀπολογισμὸς, Λογοδοτικὴ Ἐκθεσίς, Συγκριτικοὶ πίνακες, Γενικὴ Συνέλευσις ἐνοικιῶν. Ἀθήναι.

Κωνστ. Ἀμάντου, Συναίτικα μνημεῖα ἀνέκδοτα. Παράρτημα τῶν «Ἑλληνικῶν». Ἀθήναι.—Τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἶνε μέρος μόνον ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐκδότου αὐτῶν ὀντιγραφεμένων ἐν Σινᾷ, ὅπου εἶχε ταξηθεύσει κατὰ παράκλησιν τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Συναίου Ἱεροφρυγίου Β' πρὸς μελέτην τῆς ἱστορίας τοῦ Σινᾷ.

Ὁ Πανος. Ἀρχιμ. κ. Εὐλόγιος Κουρίλας, Λαυριώτης, ἀγγέλει προσεχῆ τὴν ἐκδοσιν ἔργου αὐτοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ Καυσοκαλύβια. Ἡ ἐν Ἀγίῳ ὄρει Σκήτη τῆς Λαύρας», ἀποτελεσθῆσομένου ἐκ 15 περιού τυπ. φύλλων ἐπὶ ἀρίστου χάρτου μετ' εἰκόνων. Τιμᾶται δραχ. 50 (δολλᾶρ. 1), καὶ ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἐποπτεύουσα Ἐπιτροπὴ
Δρυϊνουπόλεως καὶ Πωγωνιανῆς κ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ
Διευθυντῆς: ΓΡΗΓ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Καθ. Πανεπιστημίου
Τίμημα ἐτησίως ἔγγραφῆς
Ἔσωτ. Δρχ. 50. Ἐξωτ. Φρ. 50. Ἀμερικῆς Δολ. 3
Γραφεῖα «Ἐκκλησίας»:
Μέγαρον Ἀρχιεπισκοπῆς ὁδὸ Φιλοθέης 21

Τύποις «Φοῖνικες» Ὁδὸς Σταδίου 44 - Ἀθήναι